

ELANnaša
Smučina

LETNIK 16

ŠTEVILKA 11

15. NOVEMBER 1977

Eva Olsson, Margaret Hermansson, Doris Nives

Švedske tekmovalke na naših smučeh

Sodelovanje s švedskimi tekači je tradicionalno, saj sta nam tako Tomas Magnusson, ki je nekajkrat testiral naše smuči in z njimi na manjših tekmah tudi nastopal, kot tudi Lundback s svojimi nasveti že v samem začetku pripomogla k temu, da smo sorazmerno zgodaj imeli v grobem različne konstrukcijske zahteve za vrhunske tekaške smuči in so prve večje količine smuči TM na tržiščih v Skandinaviji naletele na ugoden sprejem. To sodelovanje se vsled velikih stroškov, ki bi jih ELAN moral vložiti, ni nadaljevalo v začetni smeri. Naš zastopnik na Švedskem RYON se je trudil, da je pridobil večje število mladih perspektivnih tekmovalcev za nastop na naših smučeh, med njimi tudi nekaj deklet, kot Margaret Hermansson, Doris Nives in kot najpomembnejšo Eva Olsson. Eva Olsson je v drugi polovici pretekle sezone nastopala na naših smučeh in je bila z njimi izredno zadovoljna ter je dosegala pomembne uspehe. Polog osvojitve naslova švedskega prvaka je bila tudi prvakinja Skandinavije, kar sta dva največja uspeva lanski sezoni. Eva je poleg tega, da je zelo dobra tekačica, tudi prikopno dekle in kot taka še bolj

privlači novinarje, poročevalce, gledalce in je zato interesantna za propagiranje naših smučeh.

To jesen so bile na Dachsteinu domala vse reprezentance, ki nekaj pomenijo v tekaškem športu. Med njimi so bili tudi Švedci, ki so se resno pripravljali za predstoječo sezono, še posebej pa za svetovno prvenstvo. Med Švedci je bil poleg Magnussona najbolj markantna oseba Wasberg, ki je zmagal v tekaškem svetovnem pokalu. Pozornost, ki jo je Fischer posvečal Wasbergu,

je za naše pojme nerazumljiva, saj sta bila poleg švedskega zastopnika — serviserja, ves čas treninga navzoča še dva Fischerjeva človeka iz Avstrije. Wasberg praktično niti za trenutek ni bil brez enega od Fischerjevih ljudi. Kljub vsemu sem iz razgovorov s Švedci sklepal, da Wasbergova popularnost še vedno ni tako velika kot je Magnussonova, čeprav je Wasberg zmagal na svetovnem pokalu. Švedci pravijo, da ni osvojil prvega mesta na nobeni po-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Gospodarski dosežki v devetih mesecih 1977

- nadaljnja rast proizvodnje in prodaje,
- izvoz dosežen s 76,40 % letnega načrta,
- velika vlaganja v investicije
- zaskrbljujoč porast zakonskih in samoupravnih obveznosti,
- uvoz v mejah letnega načrta, vendar narašča prehitro

Gospodarski dosežki devetih mesecev letošnjega leta so pred nami. Lahko smo jih veseli, istočasno pa sežki opozarjajo. Pa še a.000., n. ti, nas zavezujejo, da še dosledneje izkoristimo vse notranje rezerve, na katere nas prav letošnji dosežki opozarjajo. Pa še nekaj, rezultati letošnjega leta, pa dosežki lanskega nas ne smejo pripeljati do stanja samozadovoljstva, ampak k vse splošni angažiranosti, za še boljši jutri, za še trdnejši ELAN.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Čestitamo ob Dnevu republike

Gospodarski dosežki . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

1. BILANCA USPEHA

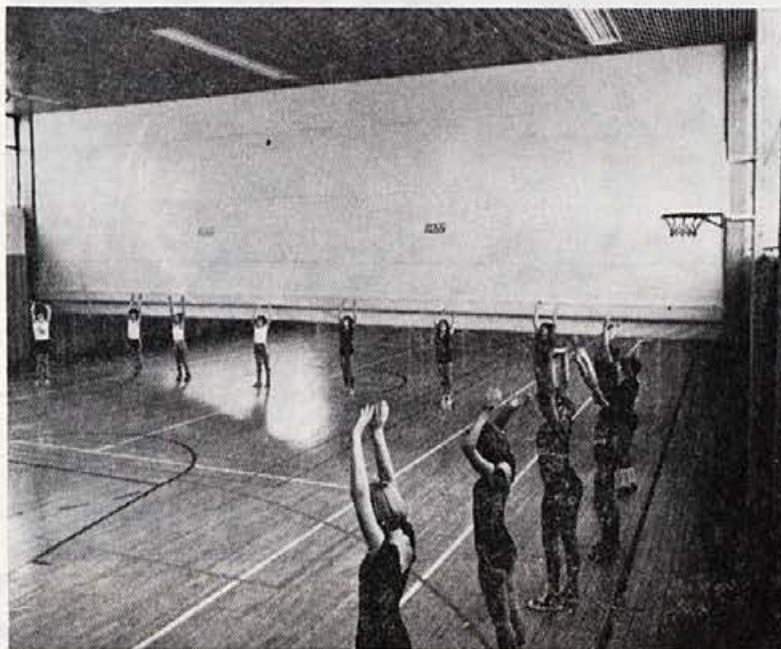
Z gospodarskim načrtom za letošnje leto smo si med drugim naložili tudi obveznost, da bomo ustvarili 360.000.000.— din celotnega prihodka, kar pomeni 4 % več kakor prejšnje leto, porabljenih sredstev naj bi bilo za 5 % več, izvoza za 7 % in uvoza za 14 %. Pa pogledimo v naslednjem, kakšno pa je dejansko stanje ob devetmesečnem obračunu za letošnje leto, ki ga primerjamo z gospodarskim načrtom in dosežki v preteklem letu ob istem času.

Celotni prihodek, kar pomeni celotna prodaja našim kupcem, naše interne storitve ter prihodke dosežene z našim poslovanjem, ki so kakorkoli že povezani s prodajno funkcijo, je dosežen 81 % letne postavke in 31 % več kakor ob istem času lani. Pri ustvarjanju celotnega prihodka so naše temeljne organizacije udeležene takole: TOZD smuči s 43 %, TOZD telovadno orodje s 15 %, TOZD plastika z 10 %, TOZD trgovina z 9 %, TOZD inštitut s 3 %, delovna skupnost spremljajočih dejavnosti s 15 % in delovna skupnost skupnih služb s 5 %. **Porabljena sredstva**, to so vsi stroški od porabljene energije in surovin do raznih neproizvodnih storitev, pa preko amortizacije, dnevnice in reklame ter reprezentance, so glede na načrt za letošnje leto doseženi s 73 %, primerjana z letom 1976 pa izkazuje indeks 120, kar pomeni 20 % povečanje. Če sedaj primerjamo oba že prikazana podatka, t. j. celotni prihodek in porabljena sredstva, lahko takoj zaključimo, da je gibanje ugodno, saj celotni prihodek raste hitreje od porabljenih sredstev in tudi boljše kakor pa smo predvidevali z gospodarskim načrtom. **Dohodek**, iz katerega pokrивamo: osebne dohodke, amortizacijo nad predpisanimi stopnjami, zakonske in samoupravno dogovorjene obveznosti ter ostanek vložimo v lastne sklade za razširjeno materialno osnovo in skupno porabo, je glede na letni gospodarski načrt dosežen z indeksom 107, kar pomeni, da smo ob devetmesečnem poslovanju ne samo dosegli letni plan dohodka, ampak smo ga celo za 7 % presegle, če ta podatek sedaj primerjamo z letom 1976, dobimo indeks 161, kar zopet pomeni, da je dohodek letošnjega leta za 61 % višji kakor lani ob istem času.

Pri ustvarjanju dohodka so temeljne organizacije udeležene takole: TOZD smuči s 37 %, TOZD telovadno orodje s 15 %, TOZD plastika z 8 %, TOZD trgovina s 6 %, TOZD inštitut s 5 %, delovna skupnost spremljajočih dejavnosti z 18 % in delovna skupnost skupnih služb z 11 %. **Zakonske in samoupravno dogovorjene obveznosti** naraščajo tako hitro, da velja ponovno in vedno znova opozoriti, da pričnimo že enkrat varčevati, varčevati v gospodarstvu, pri nas doma v delovni skupnosti spremljajočih služb in delovni skupnosti skupnih služb, pa tudi v proizvodnih temeljnih organizacijah, **posebej pa velja opozoriti** na skrajno neresno trošenje težko ustvarjenih denarjev v vseh sferah negospodarstva. Porast zakonskih in samoupravno dogovorjenih obveznosti v letošnjem letu za 176 % (indeks 276) nam pove dvojje: Prvič, če bodo obveznosti tako hitro naraščale, potem nam za krepitev materialne osnove, ki je temelj in središče vedno znova nastajajoče nove vrednosti, kmalu ne bo ostalo nič. Drugič, poostriži je treba takoj kontrolo nad slehernim trošenjem sredstev. Naj na tem mestu zapi-

šemo tudi dve novici. Prva je obremenilna, saj nam nalaga novo obveznost. Kot uvozno-izvozno podjetje smo člani Samoupravne interesne skupnosti za poslovanje s tujino, da bo ta skupnost lahko delala, morajo vsi člani plačati prispevek, ki za obdobje september—december 1977 znaša 0,12 % od vrednosti uvoza v letošnjem prvem polletju. Druga, bolj ohrabrujoča in vesela pa je novica, da je Skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji sprejela 14. oktobra t. l. sklep, da se za čas od septembra do decembra 1977 ukinja plačevanje prispevka iz dohodka po stopnji 1,27 % oz. 0,27 %, ki smo ga plačevali redno mesečno iz dohodka, osnova pa je poslovni sklad.

Izvozno-uvozna bilanca Elana kot celote je pozitivna, saj daleč več izvažamo kakor pa uvažamo, čeprav v tričetrtletju lahko ugotovljamo, da je uvoz nekoliko hitreje naraščal kot izvoz, primerjan z letom 1976. Izvozili smo za 30 % več kakor lani, pri tem pa dosegli

Prva Elanova nova predelna stena

76,40 % izvoza, kolikor smo si zadali obveznosti po gospodarskem načrtu za leto 1977. Uvoz je v primerjavi z letom 1976 narasel za 45 %, gospodarski načrt uvoza pa je za letošnje leto realiziran z 72,77 %. Pri tej problematiki naj posebej zapišemo, da smo pretežni izvoznik, da pa kljub temu ni malo skrbi, kako redno in v zadostni meri priskrbeti devizna sredstva za nemoten uvoz prepotrebnih surovin. Restriktivni ukrepi Zveznega izvršnega sveta, ki imajo za skrb, ohraniti državno ravnovesje v plačilni bilanci s tujino, prizadenejo dobre in slabe. Da bomo k tej skrbi čimveč prispevali tako, da jo zmanjšamo, bomo kakor doslej, tudi v bodoče skrbeli, da kar največ surovin za potrebe naše proizvodnje kupujemo doma, seveda, če bodo le-te zadovoljile **vsem zahtevam po kvaliteti**, ki je pogoj za naš kasnejši start z izdelki na inozemskih tržiščih.

2. BILANCA SREDSTEV

Kakor beležimo na področju doseganja prodaje, dohodka in porabljenih sredstev, skratka, pri uspešnosti poslovanja dokaj zadovoljive rezultate, ki presegajo celo naša pričakovanja, pa nam problematika in naloga kako ves ta proces sfinancirati, v letošnjem letu, povzroča nemalo skrbi. Zakaj? Povečana pro-

izvodnja daje tudi povečano prodajo, ta pa je usmerjena predvsem na tuja tržišča, kjer trenutno ne uspevamo doseči tako finančno disciplino kupcev kakor doma. Tudi izredna investicijska dejavnost v letošnjem letu pogojuje in odgovarja na zgoraj zapisano trditve in vprašanje. Brez povečanja **bančnih kreditov**, ki so v devetih mesecih letošnjega leta za 17 % višji kakor lani ob istem času, tako velike naloge ne bi zmogli. Pri tem velja še posebej naglasiti, da so se dolgoročni krediti, kar ni ugodno, nampram letu 1976 zmanjšali za 15 %, kratkoročni krediti pa so se zvišali za 33 % v primerjavi z letom poprej.

Zaloge surovin izkazujejo po stanju 30. septembra 4 % zvišanje v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta, **zaloge gotovih izdelkov, nedovršene proizvodnje ter trgovskega blaga** pa so se znižale za 13 %, če jih primerjamo s stanjem pred enim letom.

Terjatve do kupcev so se povečale za 24 %, v tem na domačem trgu za 72 % in v tujini za 20 % v primerjavi s stanjem lanskega leta. Tukaj velja posebej poudariti našo

vino na približno 400 m². Lokacija je v Novem Beogradu, glede na prebivalce, ki tod bivajo in samo lokacijo lahko sklepamo, da bo trgovina opravičila vložena sredstva. Predvidevamo, če birokracija ne bo imela prevelikih rok, da bomo trgovino odprli na spomlad prihodnjega leta. Nadalje smo zaključili še nekaj manjših investicij kot so: trafo postaja, telefonska centrala, zunanja ureditve, načrti itd.

3. OSEBNI DOHODKI

Problematika, ki je vedno aktualna, in prav je tako, če je povezana z delom, vendarle delom, ki je opravljeno z odgovornostjo, kvalitetno, nikakor pa ne delo zaradi dela. **Osebnih dohodki** so v primerjavi z letom 1976 porasli za 60 %, medtem ko se je število zaposlenih povečalo za 3,5 %. Letni načrt osebnih dohodkov je tako dosežen z indeksom 104, kar pomeni, da smo v devetih mesecih dosegli oz. presegli letni plan osebnih dohodkov za 4 %. Glede na doseženi dohodek in doseženo posebno kategorijo, ki jo ugotavljamo v samoupravnem branžnem sporazumu o delitvi dohodka in osebnih dohodkov t. j. povečani dohodek, ki vsebuje tudi amortizacijo nad predpisanimi stopnjami, smo osebne dohodke **obračunali in izplačali** v skladu s tem samoupravnim sporazumom panoge.

Naj navedemo še nekaj števil. Najnižji osebni dohodek je bil v obdobju izplačan v vrednosti 3.006,00 din, povprečni pa 5.232,00 din.

Če torej želimo obdržati raven osebnih dohodkov, potem moramo ob zaključku poslovnega leta zabeležiti pri vseh pokazateljih bilance uspeha za 3—4,5 % ugodnejšo rast kakor pa jo beležimo ob devetmesečnem obračunu.

4. ZAKLJUČEK

Samo še kratek čas, mesec in pol je pred nami, in pripravljali se bomo, da naredimo obračun za letošnje poslovno leto. Devetmesečni obračun je že delni smerokaz, kje se bomo ob zaključku poslovnega leta ustavili. Vendar pa nam tudi preostali čas daje možnosti, da ugotovljeni rezultat poslovanja v devetih mesecih še izboljšamo. Ob večji proizvodnji in dobri prodaji, **ter veliko skrbjo nad trošenjem vseh vrst sredstev**, nam še boljši uspeh ne more izostati. In kdo si tega ne bi želel, Elan, ki bo slovel po kvaliteti, pa istočasno zdrav v svojih ekonomskih temeljih. Čeravno smo 10. oktobra 1977 uzakonili nove temeljne organizacije združenega dela, je njihov uspeh skupni uspeh Elana kot celote, ne drobljenje zaradi ozkih interesov, ampak še popolnejše združevanje za doseganje še boljših poslovnih dosežkov.

Ob prebiranju devetmesečnih dosežkov, naj naš pogled ne sega okoli nas, ven iz tovarniških vrat, pogledjmo odkrito vase, če bomo to res storili, potem se nam rešitev in sklepi, kaj storiti, da bo uspeh še boljši, ponujajo kar same; Važno je, da ne odlašamo, ampak takoj pričnemo delati.

Pavel KODER

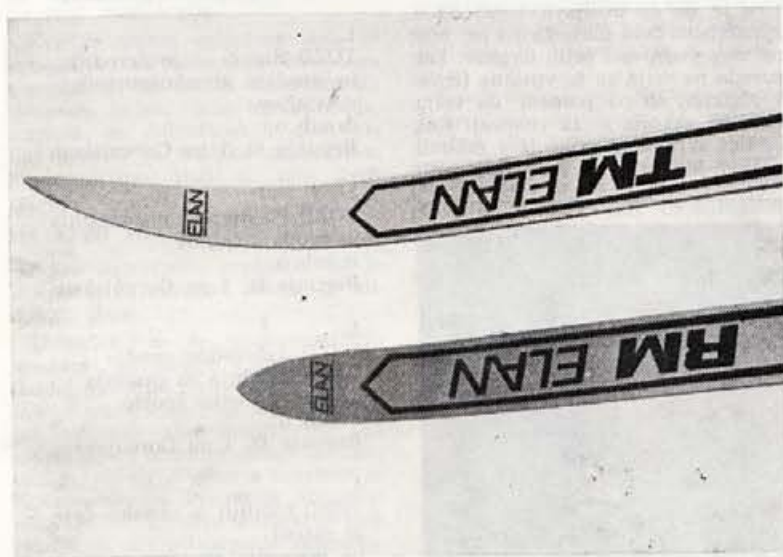
Novi Elanovi tekmovalne tekaške smuči s kratko konico

Elanov razvojni inštitut je skupno z ameriškim prvakom v tekih Stanom Dunkleejem in prvakom v nordijski kombinaciji Jimom Galanesom razvil nove smuči, ki bodo pomenile znaten napredek v tekaških tekmovanjih.

Glavna značilnost novih tekmovalnih smuči so skrajšane konice in s tem tudi manjša teža. Dandanes ni več večjih tekmovanj brez dobro urejenih tekaških prog. Klasična visoka konica tekaških smuči na takih progah nima več nobene funkcije in je samo v napoto. Pri testiranju novih modelov na Dachsteinu, 16. do 20. septembra, je bila ugotovljena najmanjša višina konice, ki tudi

ni moment (Trageitsmoment, moment of inertia).

Metode meritev tekaških smuči pri Internacionalni organizaciji za standardizacijo (ISO) še niso bile obravnavane. Pri skrajšani konici je čas dušenja (Demfungszeit) skoraj za polovico krajši ($T_1 = 1,3$ sec.) od časa dušenja pri klasični konici ($T_2 = 2,3$ sec.). Smuči s skrajšano konico imajo zato med spustom pri večjih hitrostih boljši kontakt s snežno podlago. Frekvenca nihanj je zaradi manjše mase konice večja za 20 do 30 %, kar spet ugodno vpliva na drsenje in doseganje večjih hitrosti. Poleg tega zmanjšanje vibracij omogoča boljše vodenje smuči.

pri smučarjih z daljšim korakom še brez zatikanj vodi smučo v progi, če je le-ta dobro pripravljena.

Prednost skrajšanih konic je v tem, da ima sprednji del smuči pri isti aktivni drsni ploskvi manjšo maso in s tem ugodnejši vztrajnost.

Testi na Dachsteinu so pokazali, da se teoretične ugotovitve ujema s prakso in tekmovalci, ki so testirali nove smuči, so jih ocenili kot zelo primerne za tek po dobro pripravljenih progah.

Švedinje na naših smučeh

(Nadaljevanje s 1. strani)

membni mednarodni tekmi, kar pri naša največjo popularnost. Takoj za obema tekmovalcema lahko po popularnosti uvrstimo Evo Olssonovo, ki je vzbujala pozornost tudi pri ostalih ekipah, ki so tačas trenirale na Dachsteinu, pri trenerjih, pa tudi serviserji različnih smučarskih firm so se sukali okoli nje.

Najbolj nadležen je bil predstavnik Kneissla — Matz.

Trening na Dachsteinu je Eva ocenila kot uspešen. Po prizadevanju, ki ga je na treningu kazala, lahko mirno rečemo, da se velik del fantov iz tekaško manj pomembnih reprezentanc ne more meriti z nje-vo zagrizenostjo in sposobnostjo na tekaški progi. Eva Olsson v zahodnem svetu nima resnejše konkuren-

Direktor inštituta Elan tov. Petriček s Švedinjami na terenu

ce in bo na svetovnem prvenstvu v Lahtiju sigurno mešala štrene sovjetskimi in finskimi tekmovalkam.

Margaret Hermansson in Doris Nives sta poprečni tekmovalki, v svojih okrožjih na Švedskem najboljše, in kot taki lokalno pomembni za propagiranje naših smuči. Tudi onidve sta si na treningu prizadevali, vendar Eve nista dohajali. Obedve je na Dachstein poslala firma RYON, mi pa smo ju oskrbeli s smučmi in z našim propagandnim materialom.

Z ozirom na kvaliteto, ki jo predstavlja Eva Olsson kot vrhunska tekmovalka, bomo morali posvetiti razvoju smuči za ženske — tekmovalke večjo pozornost kot do sedaj

in zanjo izpolniti tudi kako specifično zahtevo.

Poleg kvalitete tekaških smuči, ki jo moramo vedno izboljševati, ter vztrajati, da v poprečju dosežemo čim višji nivo, je nujno, da se posvetimo tudi vrhunskim tekmovalcem, brez katerih bo prodaja in popularizacija naših tekaških smuči zelo težka ali celo nemogoča, vsaj v tekmovalnem razredu.

Tekmovalni servis za tekaško področje, ki še ni v celoti zaživel, je kljub vsemu v letošnjem polletju opravil znatno več kot v nekaj prejšnjih letih skupaj, tako da z zanimanjem lahko pričakujemo rezultate tega dela v zimski sezoni.

Peter Petriček

V korak zakonu o združenem delu

ELAN Begunje

Delovna grupa za obravnavanje statusnih in formalnopравниh vprašanj v zvezi z reorganizacijo po zakonu o združenem delu

1. Vprašanje odgovornosti temeljnih organizacij za obveznosti delovne organizacije.

Zakon o združenem delu določa, da so pravne osebe odgovorne za svoje obveznosti z vsemi sredstvi, s katerimi razpolagajo, razen s tistimi, ki so na podlagi posebnega zakona izvzeta iz izvršbe. Odgovornost za obveznosti je temeljno vprašanje, ki mora biti predhodno rešeno, da gre za določeno stopnjo gotovosti v pravnem prometu s tretjimi. Zakon pa omogoča temeljnimi organizacijam v okviru delovne organizacije, da v samoupravnem sporazumu o združitvi v delovno organizacijo določijo vrsto odgovornosti temeljnih organizacij za obveznosti delovne organizacije in obseg te odgovornosti (omejeno, neomejeno). Temeljne organizacije torej lahko določijo da bodo odgovarjale za obveznosti delovne organizacije solidarno ali subsidiarno in neomejeno, torej z vsemi svojimi sredstvi, ali omejeno do določenega zneska. O tem, kot že rečeno, se dogovorijo v samoupravnem sporazumu o združitvi v delovno organizacijo.

Solidarna odgovornost pomeni, da ima upnik pravico zahtevati izpolnitev obveznosti od vsakega solidarnega dolžnika po svoji izbiri. To pomeni, da upnik po lastni izbiri, pač glede na plačilno sposobnost izbere katerokoli izmed temeljnih organizacij v okviru delovne organizacije, ki je ob primeru solidarne odgovornosti, dolžna plačati obveznost delovne organizacije. Subsidiarna odgovornost pa pomeni, da ima upnik pravico zahtevati izpolnitev obveznosti od subsidiarnega dolžnika le, če je brez uspešne poskusa dobiti plačilo terjatve od glavnega dolžnika. Subsidiarna odgovornost torej zagotavlja manjšo varnost v pravnem prometu in lahko pomeni negativen vpliv na poslovne odnose s tretjimi osebami, v katere bo vstopala naša delovna organizacija.

Neomejena odgovornost predstavlja odgovornost temeljne organizacije z vsemi sredstvi s katerimi razpolaga. Omejena odgovornost pa predstavlja odgovornost do vnaprej določenega zneska, ki mora biti vpisan v sodni register. Tako neomejena kot omejena odgovornost je lahko bodisi solidarna bodisi subsidiarna.

Predlagamo rešitev:

1. TOZD-i oz. delovne skupnosti v delovni organizaciji ELAN naj za

obveznosti delovne organizacije odgovarjajo solidarno (upniki bodo torej izterjali terjatve od vsakega od solidarnih TOZD-ov ali delovnih skupnosti po njihovi izbiri).

2. Odgovornost TOZD-ov oz. delovnih skupnosti za obveznosti delovne organizacije naj bo neomejena (to pomeni, da bodo TOZD-i oz. delovne skupnosti odgovarjali za obveznosti delovne organizacije z vsemi sredstvi s katerimi razpolagajo)

Taka vzpostavitev ureditev odgovornosti se za obveznosti delovne organizacije v samoupravnem sporazumu o združitvi daje upnikom delovne organizacije v poslovanju z delovno organizacijo ELAN bistveno boljši in varnejši položaj in vnaša veliko večje zaupanje v poslovanje ELAN-a s tretjimi osebami. Po drugi strani pa gre v primeru take ureditve vprašanje odgovornosti za obveznosti delovne organizacije tudi za vgraditev principa solidarnosti v naše notranje odnose, slej kot prej ostanemo, ne glede na to, da bomo razdeljeni na temeljne organizacije, ena delovna organizacija, ki ima skupne cilje.

2. Vprašanje odgovornosti temeljnih organizacij za obveznosti drugih temeljnih organizacij

V principu velja tudi za ureditev tega vprašanja vse kar je bilo že povedanega v tč. 1. Tudi za obveznosti druge temeljne organizacije v okviru iste delovne organizacije se lahko temeljne organizacije in delovne skupnosti dogovorijo v samoupravnem sporazumu o združitvi v delovno organizacijo. Vprašanje je vsekakor pomembno, ena temeljna organizacija ali delovna skupnost lahko pride v težave, v takem primeru dogovorjena solidarna obveznost za odgovornosti druge temeljne organizacije pa seveda predstavlja, da bo upnik lahko izterjal katerokoli od solidarnih temeljnih organizacij, pač tisto, ki bo plačilno sposobna. V našem konkretnem primeru, ko bodo posamezne temeljne organizacije pa tudi delovna skupnost skupnih služb nastopale v pravnem prometu s tretjimi, kar izhaja iz projekta organiziranosti in sprejetih samoupravnih sporazumov, bo potrebno posvetiti veliko pozornosti pravilnemu in dosti pretehtanemu planiranju posameznih poslovnih odnosov, v katere bodo stopale posamezne temeljne organizacije, saj bi negospodarno in nesmotrno obnašanje posameznih temeljnih organizacij, kaj lahko spravilo v neugoden položaj tudi vse ostale, ki bodo odgovarjale za obveznosti drugih temeljnih organizacij. Seveda se lahko temeljne organizacije dogovorijo tudi, da za

(Nadaljevanje na 4. strani)

V korak z ZZD

(Nadaljevanje s 3. strani)

obveznosti drugih temeljnih organizacij v okviru delovne organizacije ne bodo odgovarjale, v tem primeru so torej brez odgovornosti, kar pa kot rečeno že pod tč. 1, ni v skladu s principom solidarnosti, ki ga pri nas zagovarjamo. Kljub povedanemu pa predlagamo smiselnejšo rešitev, ki naj vsaj delno pripomore k pozornejšemu sklepanju poslov v posamezni temeljni organizaciji, to je, da temeljne organizacije v okviru delovne organizacije ELAN odgovarjajo za obveznosti drugih temeljnih organizacij v isti delovni organizaciji neomejeno vendar subsidiarno. To pomeni, da bo upnik lahko izterjal dolžno terjatev od subsidiarnega dolžnika le, če bo prej brezuspešno poskušal dobiti plačilo terjatev od temeljne organizacije, ki je posel sklenila.

Predlog rešitve torej je:

1. Temeljne organizacije v okviru delovne organizacije ELAN naj odgovarjajo za obveznosti drugih temeljnih organizacij v okviru iste delovne organizacije neomejeno, to je z vsemi svojimi sredstvi.

2. Odgovornost temeljnih organizacij za obveznosti drugih temeljnih organizacij v okviru delovne organizacije ELAN naj bo subsidiarna, kar pomeni, da mora upnik izterjati najprej glavnega dolžnika, to je temeljno organizacijo, ki je posel sklenila.

3. Nastopanje temeljnih organizacij in delovnih skupnosti v pravnem prometu s tretjimi.

Predvidena in z zbori delavcev in z referendumom že utemeljena organiziranost TOZD-ov in delovnih skupnosti v delovni organizaciji ELAN ima bistven pomen za ureditev te teme. Osnovno načelo pri reorganizaciji delovne organizacije je bilo, da morajo predvsem posamezne temeljne organizacije biti sposobne samostojno gospodariti in se samostojno vzdrževati ter ustvarjati dohodek. Dejavnost posamezne temeljne organizacije je tako proizvodnja kakor tudi prodaja lastnih proizvodov in storitev. Tako ureditev pa potegne za sabo logične in neodklonljive posledice, da imajo temeljne organizacije, ki svoje proizvode tudi prodajajo na trgu, torej stopajo v pravna razmerja s tretjimi osebami, tudi ustrezna pooblastila v pravnem prometu s tretjimi. V praksi se namreč ni mogoče predstavljati primera, da bi določena temeljna organizacija imela dejavnost proizvodnje in prodaje svojih lastnih proizvodov, pa bi svojih proizvodov ne prodajala sama ampak bi za prodajo prenašala pooblastila na delovno organizacijo kot celoto. Po zakonu namreč sploh ne gre drugače kot tako, da temeljna organizacija, ki prodaja svoje proizvode tudi sama v pravnem prometu s tretjimi nastopa in drugačna ureditev sploh ni mogoča. Le v primeru, če bi bile temeljne organizacije organizirane zgolj na proizvodnem principu, torej bi funkcijo proizvodnje ločili od prodajne funkcije, bi bilo mogoče pooblastila za nastopanje v pravnem prometu s tretjimi s temeljnih or-

ganizacij prenesti na nivo delovne organizacije in bi torej nastopala v pravnem prometu s tretjimi delovna organizacija v svojem imenu in za račun temeljnih organizacij.

V našem primeru glede na povedano to sploh ni mogoče. V našem primeru bodo v pravnem prometu s tretjimi nastopale temeljne organizacije samostojno. Enako velja tudi za delovno skupnost skupnih služb, v katero je vgrajena bistvena funkcija za uspešno delo vseh temeljnih organizacij v okviru delovne organizacije, to je nabava vseh surovin, polizdelkov, opreme, drugih materialov in blaga za prodajo. To pomeni, da bo tudi delovna skupnost skupnih služb, sploh pa zato, ker nabavljamo pretežno večino surovin iz uvoza, morala biti vpisana v sodnem registru kot pravna oseba, ki ima določena pooblastila v pravnem prometu s tretjimi. Ne velja pa pooblastilo za nastopanje v pravnem prometu s tretjimi za delovno skupnost spremljajočih služb. Pri tej delovni skupnosti gre predvsem za funkcijo v zve-

ki pa firme naše delovne organizacije oziroma imen bistveno ne prizadenejo. Slej ko prej bo firma delovne organizacije ostala ista kot je bila s tem, da jo bo potrebno dopolniti z vsemi dopolnitvami in dodatnimi zahtevami, ki jih zakon zahteva. V bodoče sedež delovne organizacije ni več sestavni del firme, pač pa ga mora delovna organizacija uporabljati v pravnem prometu vedno skupaj s firmo, kar seveda zadeve bistveno ne spremeni. Prav tako je potrebno, kot že doslej v firmi obvezno označiti odgovornost temeljnih organizacij za obveznosti delovne organizacije. Enako velja za označbo odgovornosti v imenu temeljne organizacije za obveznosti drugih temeljnih organizacij. Tudi v imenu temeljne organizacije mora namreč biti označena odgovornost te temeljne organizacije za obveznosti druge temeljne organizacije. Bistvena novost je, da od uveljavitve zakona o združenem delu dalje firma oz. ime ne sme vsebovati tujih izrazov, kar seveda ne velja za že vpisane firme v register, to pa pomeni, da velja določba zakona le za vnaprej. Kar se tiče skrajšane firme je v zakonu novost, ki po mojem mnenju zmanj-

njegovo mnenje pobija uredba o registraciji in pravilnik o obrazcih, ki se uporabljajo pri registraciji, na podlagi katerega je potrebno v firmo delovne organizacije navesti tudi, da je v tej delovni organizaciji več temeljnih organizacij. Brez dvoma bo treba počakati na to, kako se bo izoblikovala sodna praksa pri registraciji, v predlogu pa bomo upoštevali uredbo o registraciji in pravilnik ter firmo delovne organizacije in imena TOZD-ov zapisali tako, da bo ustrezala navedenim predpisom.

Firma delovne organizacije:

ELAN
tovarna športnega orodja
s TOZD
n. sol. o.
Begunje št. 1 na Gorenjskem
(sedež)

Imena temeljnih organizacij:

1.
TOZD Smuči — proizvodnja
in prodaja zimskošportnih
rekvizitov
n. sub. o.

Begunje št. 1 na Gorenjskem

2.
TOZD Plastika — proizvodnja
in prodaja čolnov
n. sub. o.

Begunje št. 1 na Gorenjskem

3.
TOZD Telovadno orodje
— proizvodnja in prodaja
priprav za letne športe
n. sub. o.

Begunje št. 1 na Gorenjskem

4.
TOZD Inštitut — raziskovanje
in razvoj
na področju športne opreme
n. sub. o.

Begunje št. 1 na Gorenjskem

5.
TOZD Trgovina — trgovina
s športnimi rekviziti na drobno
n. sub. o.

Begunje št. 1 na Gorenjskem

6.
Delovna skupnost skupne službe
Begunje št. 1 na Gorenjskem

7.
Delovna skupnost
spremljajoče službe
Begunje št. 1 na Gorenjskem

Predlogi za navedena imena so seveda šele predlogi, čeprav je že sprejet samoupravni sporazum o združitvi dela delavcev. Dokončno bomo imena TOZD-ov in firmo delovne organizacije seveda morali zapisati v statute. Ob sprejemanju statuta bomo tudi morebitno popravili ustrezne določbe samoupravnih sporazumov o združitvi dela delavcev, tako da razprava o imenu dejansko še ni zaključena in so še možne spremembe. Res je sicer, da stvar izgleda hudo formalna, vendar so zahteve sodišč pri vpisovanju firm in imen v sodni register zelo stroge in v primeru, če firma ne ustreza načelom, ki so določena v zakonu, ne registrira firme oz. je, kar izhaja že iz prej povedanega, celo potrebno spremeniti ustrezne samoupravne akte (samoupravne sporazume, statute). To spreminjanje samoupravnih aktov pa potegne za sabo dolgotrajen postopek pred samoupravnimi organi in zbori delavcev oziroma sprejemanje referendumov. Zato je potrebno dodobra razčistiti firmo delovne organizacije in imena TOZD-ov pred dokončnim sklepanjem o statutih TOZD-ov in o statutu delovne organizacije.

(Nadaljevanje prihodnjt)

Prevoz smuči do kupcev s kontejnerji

zi z zadevami, ki so bolj internega značaja in po mojem mnenju ni razlogov, da bi spremljajoče službe nastopale samostojno v pravnem prometu s tretjimi.

Iz povedanega je jasno razvidno, da se pri taki organiziranosti pooblastila delovne organizacije za nastopanje v pravnem prometu s tretjimi zožijo zgolj na vprašanje funkcije nabave in pa delno še funkcijo marketinga v skupnih službah, katerega pooblastila pa v dosedanjih materialih niso v celoti in točno razvidna in jih je potrebno v bodoče še dokončno rešiti. Pri tem je predvsem verjetno važno vprašanje razmerja med operativnimi prodajalci v posameznih temeljnih organizacijah in organizirano marketing službo v skupnih službah, le razčiščen in jasni medsebojni odnosi marketinga v skupnih službah in operativne prodaje v posameznih TOZD-ih bodo lahko prinesli končni učinek v okviru predvidene organiziranosti. Pri tem mislim predvsem na razmejitev pooblastil med posameznimi službami v okviru TOZD-ov oz. delovne skupnosti, saj brez jasne razmejitve pooblastil ne bo mogoče delati. Kaj lahko se nam pojavi dvojnost funkcije na določenem področju ali pa na določenem področju praznina.

4. Firma delovne organizacije in imena temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

Zakon o združenem delu na tem področju prinaša določene novosti,

šuje pojem skrajšane firme, čeprav je skrajšana firma v glavnem v praksi v veliki meri v uporabi. Zakon namreč določa, da se skrajšana firma sme uporabljati zgolj skupno s celotno firmo, kar je po svoje brez pravega smisla. V skrajšani obliki pa se firma lahko uporablja le kot napis na poslovnih prostorih. Bistveni dodatek v firmi delovne organizacije predstavlja tudi obvezna določba zakona, da mora biti v firmi delovne organizacije označeno, če gre za delovno organizacijo s temeljnimi organizacijami. Seveda velja tudi isto kar je že veljalo doslej, to je da mora biti v firmi oziroma imenu označba, ki navaja na dejavnosti delovne organizacije oz. temeljne organizacije in označba s katero se natančneje označuje ime delovne organizacije oz. ime TOZD.

Pri označbi v firmi, ki naj bi kazala na to, ali ima delovna organizacija temeljne organizacije ali ne, prihaja do določenih nejasnosti. Ni namreč jasno, ali bo obvezno potrebno to označbo vstaviti v firmo, ne glede na to, da je že označba odgovornosti pri firmi delovne organizacije jasen pokazatelj, da gre za delovno organizacijo s temeljnimi organizacijami. Predsednik Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani je mnenja, da formalno firma ne bi razširila s tako označbo, ker itak iz označbe odgovornosti izhaja, ali ima delovna organizacija temeljne organizacije ali ne, vendar

UREDNIŠKI ODBOR: ing. Zajc Bojan, Janša Stanislav, Bulovec Franc, Kolman Franc, Knafelj Slavko, Brajnik Vane — ODGOVORNI UREDNIK: Knafelj Slavko — Izhaja mesečno — Za člane kolektiva brezplačno — Tiska Gorenjski tisk, Kranj

Dohodkovni odnosi med temeljnimi organizacijami

(Nadaljevanje)

V zadnji številki NASE SMUCINE smo govorili o dohodku kot dinamični obliki nove vrednosti, spregovorili smo o sestavnih dohodka, kaj o dohodku pravi zakon o združenem delu, opredelili pa smo tudi pojem dohodka v skupno ustvarjenem prihodku.

Delovne skupine v okviru komisije za spremljanje uresničevanja zakona o združenem delu sedaj poposeeno delajo na tem, da vsebino zakona prenesejo — konkretizirajo v naše temeljne organizacije in delovne skupnosti. Delo je zelo zamudno in zahtevno, pa vendar že tako daleč, da se usklajujejo različne variante in stališča, kako vse to prilagoditi specifičnim potrebam in lastnostim naše organiziranosti pa tudi tehnologije.

Ker je pojem minulega dela in problematika planiranja izrednega pomena za cel sklop dohodkovnih odnosov, še več, brez temeljev planiranja, ni dohodkovnih odnosov, naj predno te zapiske zaključimo, spregovorimo tudi o teh dveh temah.

1. ZIVO IN MINULO DELO

Novo ustvarjena vrednost, to je dohodek, je rezultat živga in minulega dela.

Dohodek, to je novoustvarjeno vrednost, ustvarjajo s svojim živim delom (tekočim živim delom) vsi delavci v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih. Eni ga ustvarjajo z umskim, drugi fizičnim delom, ali pa družno z umskim in fizičnim delom. Prispevek posameznika pri ustvarjanju novoustvarjene vrednosti, pri ustvarjanju dohodka, je sporazumen z njegovim osebnim dohodkom. Pri tej opredelitvi izhajamo iz stališča, da je osebni dohodek povsem lasten rezultatu dela vsakega posameznika, tako pa zaključimo zato, ker so razmerja med osebnimi dohodki posameznikov realna razmerja. Vsak delavec s svojim delom ustvarja mnogo več, kot pa prejema osebnega dohodka. Dodati moramo, da to ustvarjajo vsi delavci, tisti, ki delajo fizično in oni, ki umsko delajo.

No, zapisati moramo tudi to, da vsekakor več nove vrednosti t.j. dohodka ustvarjajo tisti delavci, ki pri svojem delu uporabljajo sodobne stroje, kakor oni pri izključno fizičnem delu. Takoj pa moramo pristaviti, da več nove vrednosti, več dohodka ne ustvarjajo tisti delavci, ki na takih strojih delajo, ampak je večji dohodek rezultat že vložnega dela v take stroje. Minulo delo pomeni torej vrednost vseh strojev in drugih sredstev, ki se uporabljajo pri proizvodnji in poslovanju. Minulo delo zato, ker so v preteklih dobah, naši prednamci ustvarili s svojim živim delom celotno vrednost za te stroje in ostala poslovna sredstva.

V vseh strojih in poslovnih sredstvih je torej opredmeteno živo delo iz preteklosti (delo, tistih delavcev, ki so delali pred nami) in to opredmeteno živo delo mora ob tekočem živem delu (torej nas, ki sedaj delamo) ustvariti novo vrednost — dohodek. Čim večja je vrednost strojev, več je v njih minulega dela in zato mora tak stroj prinašati tudi več novo ustvarjene vrednosti, več dohodka.

2. TEMELJI PLANIRANJA V TEMELJNI ORGANIZACIJI IN DELOVNI ORGANIZACIJI

Brez dobrega in skrbno pripravljene plana ni dohodkovnih odnosov, si upamo trditi, ali, če so dohodkovni odnosi del družbeno-

ekonomskih odnosov, je planiranje pomembna naloga iz področja družbenoekonomskih odnosov. Na področju planiranja imajo delavci pravico in predvsem dolžnost, da v temeljni organizaciji združenega dela, kjer delajo in pridobivajo dohodek, odločajo o dohodku temeljne organizacije in o raznih oblikah njegovega združevanja in porabe. S planom si vnaprej določajo naloge in cilje, ki jih želijo doseči, z enim namenom, da si zagotovijo boljše pogoje dela, večjo produktivnost, večje proizvodne in finančne dosežke, večjo produktivnost, večje proizvodne in finančne dosežke, večjo materialno osnovo, življenjski standard, boljše samoupravne odnose in socialne razmere. Skratka, to so naloge, ki sicer niso edine, ki predstavljajo osnovo — temelj kako sistematično delati na vseh področjih dela in upravljanja z dosežki dela.

Z dobrim planom lahko dosežemo zadovoljivo uspešnost in najvišjo možno rast proizvodnih in drugih rezultatov v vsaki temeljni organizaciji. Plan je torej vnaprej dogovorjena naloga in cilj. Ta naloga in cilj pa mora biti realno postavljen, vendar obvezno tak, da garantira — jamči nenehno rast vseh rezultatov dela, proizvodnih in poslovnih in ne nazadnje rast socialističnih samoupravnih odnosov.

Zapisali smo, da imajo temeljne organizacije pravico in dolžnost, da na podlagi samoupravnih aktov in veljavnih zakonov:

1. določijo kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne plane;
2. da sklepajo samoupravne sporazume o osnovah planov delovne organizacije, in da sprejemajo plane delovne organizacije;
3. da sklepajo samoupravne sporazume o osnovah planov in da sprejemajo plane drugih oblik združevanja dela in sredstev;
4. da sklepajo samoupravne sporazume o osnovah planov samoupravnih interesnih skupnosti s področja gospodarstva in družbenih dejavnosti, in da te plane tudi sprejemajo;
5. da sklepajo dogovore o osnovah planov družbenopolitičnih skupnosti, pa tudi te plane sprejemajo.

Cilj in namen planiranja je usklajevanje razvoja gospodarstva družbe, z njim moramo doseči oblast nad stihijo trga in zagotoviti najugodnejše pogoje za nadaljnji razvoj — planiranje torej ne obsega samo naš tovarniški krog, ono obsega celotno področje gospodarstva

in družbe kot celote, odtod torej pet zgoraj naštetih pravic in dolžnosti. Verjetno se jih premalo zavedamo, pa njih vsebino sploh ne poznamo.

2.0. PLANIRANJE V TEMELJNI ORGANIZACIJI IN DELOVNI ORGANIZACIJI

Temeljni plani temeljnih organizacij pa tudi delovne organizacije se sestavljajo za srednjeročno obdobje t.j. za dobo petih let. Z njimi temeljne organizacije združenega dela in delovna organizacija kot celota planirajo naslednje zadeve:

— Program proizvodnje, proizvodne in poslovne stroške, produktivnost dela, izrabo delovnega časa, izvoz, uvoz ipd.;

— pridobivanje dohodka in njegovo razporeditev, temeljne elemente cen in pogoje za medsebojne dobave proizvodov in storitev med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi, pogoje za kreditiranje med temeljnimi organizacijami;

— osnove in merila za razporejanje dohodka za osebno, skupno in splošno porabo;

— reševanje stanovanjskih vprašanj, družbene prehrane, počitka, rekreacije ter druge delovne in življenjske potrebe delavcev;

— obveznosti do drugih organizacij in skupnosti;

To je samo nekaj glavnih področij, ki jih bomo morali urediti in določiti s planom temeljne organizacije združenega dela in delovne organizacije kot celote. Iz navedenega lahko ugotovimo, da morajo plani vsebovati vse elemente, ki so kakorkoli povezani s proizvodnjo, dohodkom, poslovanjem, z razvojem ter osebno in skupno ter splošno porabo.

O osnovah planov morajo obvezno razpravljati in o njih odločiti vsi delavci v temeljni organizaciji združenega dela. Ko je plan sprejet, predstavlja le-ta samoupravni akt, ki je obvezen za vsakega posameznika, predvsem pa za vodilne in vodstvene delavce katerih naloga je predvsem v tem, da organizirajo delo tako, da se sprejeti plani izvršujejo.

Poleg srednjeročnih planov, ki bodo predstavljali temeljne plane, bomo za krajša obdobja, to je za obdobje enega leta, sprejemali tudi letne plane. Z letnimi načrti bomo podrobneje razčlenili ali konkretizirali srednjeročni plan. Predstavljal bo torej dinamiko srednjeročnega programa. Istočasno pa bomo v

letnih planih morali določiti tudi ukrepe in pogoje za to, da bodo srednjeročni programi realizirani.

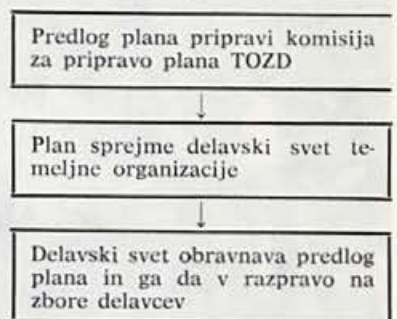
Ne bo pa zadosti plane sprejeti, njihovo izvrševanje bomo morali redno spremljati, analizirati in ocenjevati njihovo uresničevanje. Potrebni bodo tudi ukrepi, ki bodo jamčili, da bodo smernice in plan uresničeni oziroma izpolnjeni.

2.1. KAKO NAJ BI POTEKALO SPREJEMANJE PLANOV V TEMELJNI ORGANIZACIJI

Smernico o osnovah srednjeročnega plana temeljne organizacije

Srednjeročni plan temeljne organizacije združenega dela

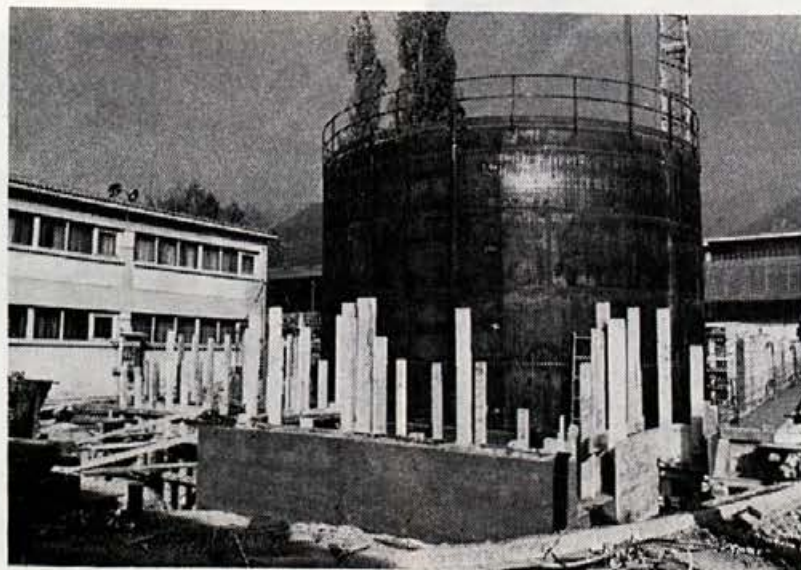
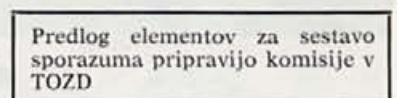

Letni plan temeljne organizacije združenega dela

2.2. Kako naj bi potekalo sprejemanje planov za delovno organizacijo

Samoupravni sporazum o temeljnih plana delovne organizacije

Ta teden že poskusno obratovanje

(Nadaljevanje na 9. strani)

Iz Švedske

— 6. oktobra: g. OLAF SANDBERG, komercialni direktor tovarne »TELUB« iz Švedske, ki izdeluje merilne naprave, radarske naprave in tehtnice.

Iz LR Kitajske

— 27. oktobra: plavalna reprezentanca LR Kitajske.

Iz ZR Nemčije

— 8. oktobra: predstavniki zimskošportnega centra Obersdorf z županom g. Geyerjem.

— 4. novembra: predavatelji in organizatorji s področja političnega izobraževanja iz ljudskih univerz in nekaterih drugih ustanov iz Nordrhein — Westfalen, Düsseldorf, Nemčija.

Iz ZDA

Stan Dunklee, ameriški prvak v tekih

Jim Galanes, prvak ZDA v nordijski kombinaciji

Domači

— 14. oktobra: skakalna smučarska reprezentanca Jugoslavije s funkcionarji smučarske zveze Slovenije

— 20. oktobra: 90 učencev Poklicne lesne šole iz Skofje Loke.

— 21. oktobra: člani Društva inženirjev in tehnikov tovarne dušika Ruše.

Domači

— 22. oktobra: člani OO ZMS iz Telekomunikacij Ljubljana.

— 22. oktobra: nad 500 obiskovalcev iz vse Slovenije na ogledu tovarne.

— 5. novembra člani društva ekonomistov Kranj.

Razgovor o prodaji zimskošportne opreme s poslovodji »Slovenija šport«

Seminar za prodajo smuči s predstavniki naših in drugih trgovin

Udeleženci seminarja za prodajo smuči iz slovenskih trgovin

Naši serviserji in monterji vezi »Marker« v Garmischu

ELAN — prisoten v Skandinaviji

Iz poročila službenega potovanja delegacije Ljubljanske banke na Švedskem, Finskem, Norveškem in Danskem

Pisali smo že, da je v začetku septembra letos naš glavni direktor Dolfe Vojsk odpotoval v Skandinavijo, kot podpredsednik koordinacijskega odbora Ljubljanske banke, centrale za posle s tujino in član delegacije, v sestavi:

— Metod Rotar, generalni direktor LB in predsednik Združenja bank Jugoslavije — kot vodja delegacije,

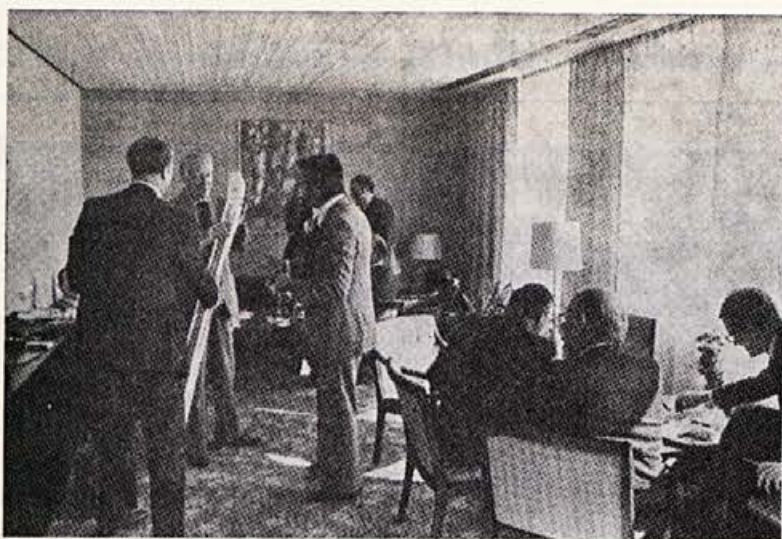
— Miran Goslar, predsednik KO LB centrale za posle s tujino, generalni direktor Mercatorja,

— Janez Rožker, predsednik KO LB cetrale za dinarsko poslovanje,

(Nadaljevanje na 8. strani)

Delegacija Ljubljanske banke v Stockholmu

Razgovor na Pk. Banker o poslovnem sodelovanju s švedsko firmo Monark

(Nadaljevanje s 7. strani)

generalni direktor tovarne Djuro Salaj, Krško,

— Franc ing. Gerbec, predstavnik GZ Slovenije, odgovoren za razvite dežele zahoda,

— Pavel Šavli, direktor direkcije v sektorju deviznega poslovanja in kreditnih odnosov s tujino centrala LB

— in prevajalec.

Namen tega potovanja je bil v glavnem ta, da se poglobi sodelovanje in medsebojni poslovni odnosi med gospodarstvi Skandinavije, jugoslovanskimi OZD in člani banke, skupno sodelovanje v državah tretjega sveta, poslovni odnosi bank in drugo.

Iz tega obširnega poročila, kjer je delegacija imela v 10 dneh 54 sestankov s predstavniki gospodarstvenega življenja Švedske, Finske, Norveške in Danske, povzemamo le tiste izvlečke, ki so posebej pomembni za Elan in ki so bili predmet razgovora omenjene delegacije z gostitelji v teh državah, kjer ekonomski odnosi zaostajajo za političnimi odnosi, ki so izredno dobri.

Finska:

1. Elan Begunje — Korpivaara

V direktnih kontaktih obeh firm kot tudi v razgovoru pri gospodu Olli Kaila, članu predsedstva Korpivaara in Executive Vice President-u banke Kansalis Osake Pankki, prve banke na Finskem, je poudarjen vsestranski interes za podpisovanje pogodb o proizvodni kooperaciji v izdelavi čolnov in delitvi programa.

Finska banka bo ta posel podprla, tudi LB s strani Elana. Sporazum je že parafiran.

2. Elan Begunje — KYmi Kymene Chemical Divison

Kemični del tega industrijskega kompleksa je začel izdelovati popolnoma nov material — tip polystera, ki je odporen proti ognju (resin S-3). Elan je zainteresiran za to su-

rovino po svojem programu povečane proizvodnje čolnov. Dogovorjeno je, da se preko GZ Slovenije obvesti kemična industrija o dejavnosti tega finskega podjetja (inženir Gerbec).

Norveška:

Elan Begunje — skupaj z Norvežani v ZDA in Kanadi

Na Export Finance, gospod Arvid Flagestad, Executive Vice President in odgovoren za projekte v tujini, je poudaril splošno željo norveške industrije, da se približa jugoslovanski industriji preko kooperacije in skupnih vlaganj v Jugoslaviji kot tudi v DVR. Konkretno je predlagal da se znani norveški proizvajalec tekaških smučih poveže z našim renomiranim proizvajalcem smučih Elan Begunje, da bi dogovorila sodelovanje v smislu proizvodne kooperacije in skupnega programa za ZDA in Kanado v tekaških smučeh (asortiment in kapaciteto).

Danska:

1. Elan Begunje — Larsen und Nielsen

Elan Begunje in največje gradbeno podjetje Danske Larsen & Nielsen so začeli intenzivne pogovore o aranžmaju, v katerem bi Elan dobavljal opremo za športne dvorane, ki jih to podjetje gradi na Danskem in v tretjih državah.

2. Elan Begunje — FLIPPER SKOY, sodelovanje v proizvodnji Elanovih čolnov

Obstojijo tri možnosti za sodelovanje:

— tehnologija in know how Dancev v proizvodnji jadrnic in čolnov (svetovni vrh kvalitete) za Elanove programe v naslednjem obdobju

— prodaja čolnov Elana na Danskem prek danske in ne več prek švedske firme

— zainteresiranost neke druge firme, da skupaj z Elanom organizira na jadranski obali podjetje za izposojanje jadrnic (najkrajše 8 m).

regijski značaj — to je Gorenjska banka. Na tej podlagi je izdelan predlog samoupravnega sporazuma o združitvi v Temeljno banko Gorenjske in predlog statuta Temeljne banke Gorenjske.

Članica te banke je lahko vsaka temeljna organizacija združenega dela, samoupravna interesna skupnost, interna banka in druga družbeno pravna oseba, če podpiše samoupravni sporazum o združitvi v Temeljno banko Gorenjske in v njej združuje sredstva ali združena sredstva uporablja.

Temelj, na katerem bo Gorenjska banka poslovala, je njen srednjeročni plan. Srednjeročni plan banke mora biti sprejet po postopku usklajevanja planov članic banke in družbenopolitičnih skupnosti ter mora v končni obliki zagotavljati optimalni razvoj celotnega območja, na katerem banka deluje ter hkrati zagotavljati uresničevanje usklajenih razvojnih ciljev vsake članice posebej. Z letnimi načrti za uresničevanje srednjeročnega plana pa članice v banki določajo in se dogovarjajo o uresničevanju plana za konkretno leto ter kontinuirano tudi dopolnjujejo srednjeročni plan.

Predlog samoupravnega sporazuma predvideva, naj bi bila banka organizirana tako, da bi imela v vsaki občini poslovno enoto, to je na Jesenicah, v Kranju, Radovljici, Skofiji Loki in Trzinu. V okviru letih pa bi poslovali poslovni organizacijski deli: ekspoziture, agencije in izdvojenata blagajniška mesta. Na ta način bi se banka po svoji operativni plati čim bolj približala potrebam združenega dela in varčevalcem. Enotnost banke pa bi zagotavljali enotni organi upravljanja, enotni srednjeročni plan, enotna bilanca in enotno zagotavljanje likvidnosti.

Gorenjska banka naj bi se združila v Ljubljansko banko — združeno banko ter s samoupravnim sporazumom o združitvi v združeno banko prenesla v njeno pristojnost vsa tista opravila, ki se lahko na ravni združene banke optimalneje, racionalneje in ceneje opravijo kot v temeljni banki, kot npr. poslovanje s tujino, skupni elektronski računski center in drugo.

Banko upravljajo članice s tem, da izvoli vsaka članica, to je vsaka temeljna organizacija združenega dela, samoupravna interesna skupnost, interna banka ali druga družbeno pravna oseba, delegata za organe upravljanja banke. Delegat ima stalen mandat in traja dve leti. V poslovni enoti, to je v konferenci poslovne enote, ima praviloma vsaka članica svoje delegata, lahko se pa zaradi racionalnosti delegati povezujejo v konferenco delegatov. Če prek poslovne enote posluje več kot 90 članic, pa se morajo povezati v konferenco delegatov.

Konferenca sorazmerno številu članic izvoli delegate za zbor banke, ki šteje 70 delegatov. Konferenca obravnava in se opredeljuje o vseh zadevah, o katerih odloča zbor banke, samostojno pa odloča o zadevah, ki se nanašajo na poslovno enoto.

Organ upravljanja je tudi odbor samoupravne delavske kontrole, ki skrbi, da banka posluje v skladu s sprejetimi dokumenti banke.

Organ soupravljanja v banki je zbor udeležencev samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za določene namene. DepONENTI in varčevalci pa soupravljajo banko v tistem delu, ki se nanaša na poslovanje s sredstvi deponentov in varčevalcev, in sicer prek sveta deponentov in sveta varčevalcev. Ta dva tudi izvolita vsak svojo delegacijo v zbor banke.

Izvršilna organa banke sta izvršilni odbor in kreditni odbor in ju izvoli zbor banke izmed delegatov zbora; konferenca poslovne enote pa izvoli izmed delegatov konferenčne poslovni odbor poslovne enote. Vsi izvršilni in drugi organi na ravni banke morajo biti izvoljeni tako, da je upoštevana zastopanost po območjih in dejavnostih.

Razmejitev pristojnosti pri izvrševanju srednjeročnega plana, letnega načrta ter drugih aktov banke in sklepov zbora med poslovnimi odbori in kreditnim odborom je tako da poslovni odbori odobravajo v celoti kratkoročne kredite in garancije za osebne dohodke, kredite, ki jih reeskontira Narodna banka, potrošniške kredite, stanovanjske kredite, odkupuje vrednostne papirje, ki jih reeskontira Narodna banka ter daje avale in akcepte. O dolgoročnih kreditih, garancijah ter odkupih vrednostnih papirjev in ostalih kratkoročnih kreditih, garancijah in odkupih vrednostnih papirjev pa poslovni odbori odločajo do limitov, ki jih določi zbor banke vsako leto.

O vseh dologoročnih in kratkoročnih kreditih, garancijah in odkupih vrednostnih papirjev, ki niso v pristojnosti poslovnih odborov, odloča kreditni odbor banke.

Na ta način naj bi bilo zagotovljeno enotno izvrševanje plana banke in letnega načrta in s tem realiziran dogovorjen in usklajen razvoj Gorenjske; hkrati pa bi bilo izvrševanje prepuščeno poslovnim enotam v vseh tistih delih, ki omogočajo racionalno, bolj ekonomično in hitrejšo poslovanje banke, ne da bi bila ogrožena enotna politika banke. Zbor banke izvoli tudi direktorja banke kot individualni poslovodni organ, ki je prav tako odgovoren za izvajanje sklepov zbora banke, hkrati pa vodi delovno skupnost banke.

Odnosi med delovno skupnostjo banke in banko se urejajo s posebnim samoupravnim sporazumom. Dohodek ustvarja delovna skupnost z svobodno menjavo dela med banko in delovno skupnostjo.

Temeljna banka Gorenjske naj bi bila ustanovljena v prvi polovici decembra 1977, ko naj bi bil ustanovni zbor. Z ozirom na to, da se delavci na zborih delavcev odločajo za podpis samoupravnega sporazuma o združitvi v Temeljno banko Gorenjske, zbori pa se vršijo v zadnjih dneh oktobra zaradi potrjevanja periodičnih obračunov, naj bi na teh zborih delavci sklepali tudi o podpisu sporazuma o združitvi v Temeljno banko Gorenjske in njenem statutu. Tako bi se lahko večina članic odločila za podpis sporazuma že do sredine novembra in bi bilo potem možno pripraviti ustanovni zbor v prvi polovici decembra. V ta namen je na zboru delavcev potrebno sprejeti naslednje sklepe:

1. Sklep o podpisu samoupravnega sporazuma o združitvi v Temeljno banko Gorenjske in sprejem njenega statuta ter samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko, v kolikor bo ta že ponujen v podpis.

2. Sklep o pooblastilu za podpis samoupravnih sporazumov in določitev podpisnika.

3. Sklep o pooblastitvi sindikalne organizacije, da evidentira delegata, ki bo zastopal podpisnico v organih banke in ga predloži v potrditev delavskemu svetu podpisnice. Delegati naj bi bili na ta način izvoljeni vsaj do 20. novembra 1977.

Iniciativni odbor

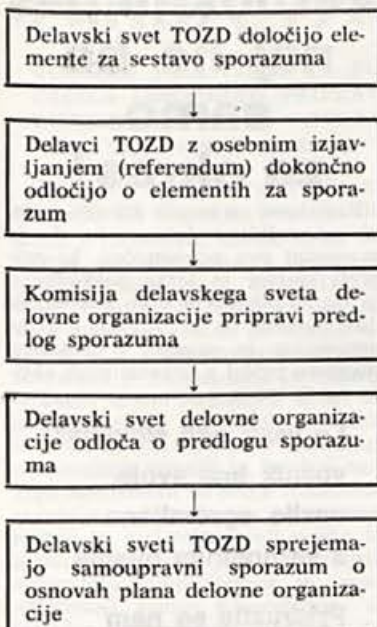
Ustanovitev temeljne banke

V skladu z ustavo in zakonom o združenem delu mora bančni sistem postati sestavni del združenega dela tako, da bodo delavci v celoti upravljali tudi s tistim delom družbene akumulacije, ki se združuje prek bančnih organizacij. Zakon o temeljih kreditnega in bančnega sistema podrobno opredeljuje novo vsebino bančnih organizacij ter nalaga bankam, da prilagodijo svoje poslovanje določilom zakona. Skrajni rok za preobrazbo in prilagoditev določilom zakona je 15. januar 1978. Ljubljanska banka je že v prvi polovici 1977 leta pričela postopek

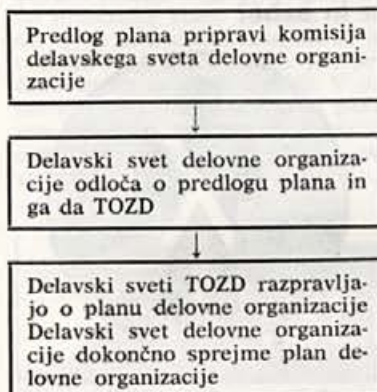
za ustavno preobrazbo in v okviru nje tudi podružnica Kranj. Izdelana sta bila osnutka samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljno banko in združeno banko, katera so organi Ljubljanske banke in podružnice Kranj dali po obravnavi v javno razpravo.

Osnovno izhodišče za oblikovanje temeljne banke je bilo, naj bo bodoča temeljna banka taka, da bodo lahko članice v njenem okviru uresničevale svoje razvojne cilje in vse druge skupne interese. V javni razpravi se je odločno in jasno pokazalo, da je to le banka, ki bo imela

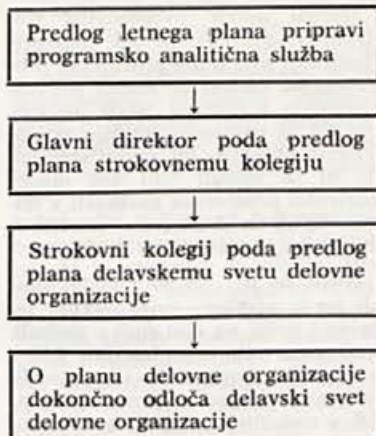
(Nadaljevanje s 5. strani)

Srednjeročni plan delovne organizacije

Letni plan delovne organizacije

3. DOHODKOVNI ODNOSI MED NAŠIMI TEMELJNIMI ORGANIZACIJAMI ZDRUŽENEGA DELA IN DELOVNIMI SKUPNOSTMI

To je zadnje poglavje v članku »dohodkovni odnosi«, da bi bil bolj razumljiv tekstovni del članka, naj bo za uvod podana shema, kako so dohodkovno povezani med seboj naše temeljne organizacije.

Najprej pa legenda, kaj pomenijo posamezne okrajšave:

- SM = smuči, TO = telovadno odorje, PL = plastika,
- TRG = trgovina, IE = inštitut, DSspS = delovna skupnost spremljajočih služb, DSSS = delovna skupnost skupnih služb

TOZD Nabava polproizvodov, proizvodov in storitev (od koga)

SM	TO	PL	DSspS	DSSS
TO	PL	IB	DSspS	DSSS
PL	TO	IE	DSspS	DSSS
TRG	SM	TO	PL	DSspS DSSS
IE	SM	TO	IE	DSspS DSSS
DSspS	DSspS	DSSS	IE	
DSSS	DSspS			

TOZD Prodaja polproizvodov, proizvodov in storitev (za koga) — (komu)

SM	Eksterno	TRG					
TO	Eksterno	SM	PL	IB	TRG		
PL	Eksterno	SM	TO	IE	TRG		
TRG	Eksterno						
IE	SM	TO	PL	DSspS	DSSS		
DSspS	Eksterno	SM	TO	PL	TRG	IE	DSSS
DSSS	SM	TO	PL	TRG	IE	DSspS	

Temeljna značilnost naših temeljnih organizacij je zaključena tehnološka celota, z manjšimi izjemami. Iz te ugotovitve sledi:

1. da bomo celotni prihodek vrednotili po doseženih cenah proizvodov in storitev na trgu;
2. da bomo prihodek ovrednotili po enem od treh kriterijev, glede na to, kateri bo sprejet:
 - 2.0. interni ceniki, ki bodo izdelani za vse vrste proizvodov, polizdelkov in storitev (za enoto proizvoda);
 - 2.1. interni cenik za vse temeljne organizacije s stalnimi nabavnimi

in prodajnimi cenami, ki bodo vsebovale manjši vkalkuliran dohodek;

2.2. udeležba na skupnem prihodu se meri glede na vložene direktne stroške in prenešene stroške oziroma na podlagi deleža minimalnega dohodka.

3. Skupne službe se financirajo na podlagi samoupravnega sprejetega predračuna, ki bo vseboval:

- material in ostale stroške, amortizacijo, stroške storitev za temeljne organizacije, pogodbene in zakonske obveznosti, osebne dohodka in prejemke ter skupno porabo.

(Zaključek prihodnjic)

K. P.

Radovljški alpinci nam pošiljajo pozdrave iz perzijskih gora

Iz treninga na Dachsteinu se nas spominjajo naši reprezentantje — tekači

Obveznice — za Onkološki inštitut?

Ze desetletja tare človeštvo kruti in zahrbtni sovražnik — RAK. Vse zdravstvene inštitucije po svetu, ki delajo na tem področju, si prizadevajo na različne načine, kako preprečevati, pravočasno odkrivati in zdraviti rakasta obolenja. V ta namen zbirajo finančna sredstva tudi najbolj razvite države sveta, kar lahko zasledimo v dnevnem časopisu. Prav zaradi tega je pravilno, da naše delovne kolektive in posameznike seznanimo tudi z našimi prizadevanji.

Nedvomno vam je znano, da si kot osrednja slovenska zdravstvena ustanova za rak, že vrsto let prizadevamo za dobrobit naših bolnikov. Z zbranimi prostovoljnimi prispevki delovnih organizacij in posameznikov, smo že uspeli delno sanirati prostore v eni naših strahih stavb in s tem izboljšati udobje našim bolnikom. Poleg tega pa smo nabavili nekaj dragocenih diagnostičnih aparatov s tem še zdaleč niso krite vse potrebe. Zaradi pomanjkanja lastnih sredstev, si ne moremo nabaviti vseh nujno potrebnih, tehnično dovršenih aparatov in pripomočkov, ki so neobhodno potrebni za operativno diagnostiko in zdravljenje. Prav tako nimamo dovolj sredstev, da bi do konca izvedli gradbeno-sanacijska dela.

Menimo, da nas zgoraj navedeni vzroki opravičujejo, ker se ponovno obračamo na vas z vljudno prošnjo, da preko vaših samoupravnih organov posredujete delovnim ljudem vaše delovne organizacije, naj v dobrobit Onkološkega inštituta, Odstopijo obveznice posojila za ceste!

Ob tej priliki vas moramo seznaniti, da Sklad za gradnjo in opremo Onkološkega inštituta posluje dolgočasno, z ozirom na načrte in plane, ki jih ima predvidene. Zato mora imeti zagarantirano kritje za dolgoročna plačila, ker so tudi obveznice posojila za ceste na daljši vrati rok in bi s temi sredstvi lahko delno pokrili naše dolgoročne obveznosti. Pripominjamo pa, da bi prva sredstva, ki bi jih dobili od odstopljenih obveznic, porabili za sanacijo in modernizacijo kirurške službe.

V upanju, da boste našo prošnjo z razumevanjem sprejeli in upoštevali, se vam in vaši organizaciji v naprej iskreno zahvaljujemo!

Darovalcem obveznic in vaši delovni organizaciji se bomo za razumevanje in pomoč, javno zahvalili v dnevnem časopisu DELO!

UO sklada za gradnjo Onkološkega inštituta

Za DPO ni prostorov

Prostorski problemi ovirajo dejavnost družbenopolitičnih organizacij v občini Radovljica

Sproščanje ustvarjalnih pobud občanov v družbenopolitičnih organizacijah in razvijanje delegatskih odnosov v krajevnih skupnostih, terja razen ustrezne organiziranosti in pospešenega idejnopolitičnega in družbenega dela in zagona vseh občanov tudi ustrezne prostorske in materialne pogoje. Čeprav prostori ne bi smeli biti poglavitna ovira za družbenopolitično življenje kraja, vsekakor niso drugotnega pomena za uspešno delo, bodisi družbenopolitičnih organizacij bodisi krajevnih skupnosti, njenih organov in delegacij.

Zaradi takšnih ugotovitev in drugih spoznanj, do katerih so pri razčlenjevanju delegatskih odnosov v krajevnih skupnostih, dejavnosti svetov KS in krajevnih konferenc SZDL prišli v spomladanskih razpravah v radovljiški občini, so se tudi na občinski skupščini in občinski konferenci SZDL resno spoprijeli s to problematiko.

Se v maju je na predlog izvršnega odbora predsedstva OK SZDL skupščina imenovala tričlanska komisija, ki je obiskala vseh 20 krajevnih skupnosti. Na mestu samem si je lahko ustvarila pregled nad razpoložljivimi družbenimi prostori. Njena naloga je bila, da skupaj s predstavniki KS in družbenopolitičnih organizacij ugotovi njihove prostorske in materialne možnosti delovanja ter nakaže najbolj ustrezne rešitve.

Poročilo o teh ugotovitvah in izgleh za njihovo reševanje je bila tudi osrednja točka 49. razširjene seje predsedstva OK SZDL Radovljica, avgusta.

Da so ugotovitve iz poročila komisije, vse prej kot spodbudne je bilo jasno tudi že pred tem, še bolj pa je bila podoba prostorskih razmer osvetljena na seji. Ni redke primer, da se seje izvršilnih organov posameznih družbenopolitičnih organizacij, komisij in delegacij sklicujejo kar v zasebnih stanovanjih ali v gostilnah. Zaradi pomanjkanja prostora in primerne opreme obstoječih prostorov domala vsi predsedniki in tajniki družbenopolitičnih in družbenih organizacij hranijo dokumentacijo in arhive doma. Nekaj zgradb in prostorov, ki so bile pred leti še v lasti ali upravljanju družbenopolitičnih organizacij ali krajevnih skupnosti, zasedajo zdaj ali delovne organizacije, zadrage ali pa služijo za stanovanje. Takšen primer je v združnem domu v Ribnem in Lancovem (slednji je bil pravkar vrnjen v upravljanje krajevnih skupnosti). Na Brezjah so morali ponovno odkupiti nekdanjo remizo KZ, ki so jo tako, kot vse zadržne domove v občini zgradili krajanji sami.

V več krajih so družbeni objekti tako zapuščeni, da niso uporabni, ker krajevni dejavniki niso zmogli pri obilici drugih, predvsem komunalnih in gospodarskih potreb, dobiti najnujnejša sredstva za njihovo obnovitev.

Res, da so v zadnjih dveh, treh letih v marsikateri KS prostorski problem začeli reševati s samopripekami in prostovoljnimi delovnimi akcijam, vendar pa so še daleč od tega, da bi z lastnimi naporii povsem zadostili potrebam. Lep zgled

skupnih prizadevanj družbenopolitičnih organizacij, sveta KS in kulturnega društva za urejanje prostorskih potreb kraja so pokazali na Bohinjski Beli, kjer so v petih letih z izgradnjo kulturnega doma povsem odpravili ta problem. S podobno rešitvijo, z obnovo sindikalnega doma, pri čemer gre največja zasluga tudi kolektivu tovarne Plamen, se lahko ponašajo tudi v KS Kropa. To sta hkrati edini dve KS v radovljiški občini, ki imata urejene prostorske razmere.

Med tista, ki imajo še kolikor toliko primerne prostore za družbenopolitično dejavnost in društveno dejavnost ter za delo sveta KS in njenih organov sodijo tudi KS Bagnje, Bled, Bohinjska Bistrica, Gorje, Koprivnik, Lesce, Podnart, Srednja Dobrava in Srednja vas. Povsem nezadovoljivo stanje prostorov pa je občinska komisija ugotovila v KS Kamna gorica, Ljubno, Mošnje, Radovljica in Ribno. Brez sleherne prostora pa sta še vedno KS Brezje in Stara Fužina, zato je razumljivo, da so si v obeh krajih zastavili kot prednostno nalogo zgraditev družbenih domov. Na

Nad 500 gostov v ELAN-u

22. oktobra za »DAN ELANA«
si je ogledalo tovarno nad 500 obiskovalcev.

Z željo, da seznanimo čim širši krog delovnih ljudi o našem delu in naporih, smo letos že drugič izbrali 22. oktober za »Dan Elana«
in jih povabili z oglasi v časopisih »DELO«
in »GLAS«
na ogled tovarne.

Po skupinah med ogledom Elana

Vabilu se je odzvalo nad 500 gostov iz vse Slovenije na lepo, sončno oktobrsko soboto, ko smo v Elanu imeli delovni dan. Med njimi je bilo precej mladih in nekdanjih delavcev iz Elana, ki so prišli »preveriti«
koliko je Elan napredoval v tem času. Sicer pa so bili obiskovalci iz vseh krajev Slovenije in celo Hrvaške.

Ogled tovarne je organizacijsko dobro uspel. V skupinah po 35 ljudi so jih skozi obrate vodili naši strokovni delavci, tehniki in inženirji in ljudje so se po obhodu v večini tudi zahvaljevali za pozornost, ki smo jim jo posvetili. Ugotavljali so tudi, da je Elan v teh 32 letih obstoja ogromno napredoval in da je proizvodnja nadvse interesantna in zanimiva. Potrudili smo se, da smo jim pokazali delo na vseh treh naših glavnih proiz-

Brezjah je gradnja že v polnem teku, v Stari Fužini pa so šele pri izdelavi načrtov.

Izvršni odbor predsedstva OK SZDL Radovljica je po temeljiti razčlembi prikazane prostorske problematike podprl že začete pobude krajevnih konferenc SZDL in svetov KS za postopno gradnjo prepotrebni objektov ter zavzel stališče, da bi se morali bolj kot doslej koristiti prostorske možnosti v novih solah in družbenih prostorih delovnih organizacij in društvih.

Glede na to, da so s podobnimi ali pa še slabšimi prostorskimi težavami prišli na dan tudi v domala vseh osnovnih organizacijah ZK v krajevnih skupnostih, ob zadnjih razpravah o novih organiziranosti ZK v radovljiški občini, bo potrebno k odpravljanju teh problemov pritegniti vse zainteresirane dejavnike v krajevnih skupnostih. Sveti KS, bodo ob razumnem sodelovanju s TOZD in OZD s svojih območij, kot tudi širšem, vključno s stanovanjsko skupnostjo in občinsko skupščino, morali vključiti v svoje letne in srednjeročne programe tudi prostorske naložbe. To je zaenkrat najbolj sprejemljiv način in pot za reševanje prostorskih potreb.

vodnih programih. Najprej so si z zanimanjem ogledali v telovadnem orodju serijsko proizvodnjo sank, skladišče lesa in telovadnega orodja, sušilnico, proizvodnjo tekaških in skakalnih smučí v hali A, proizvodnjo metalnih in plastičnih smučí (tekoči trak) in hali B, kovinsko in montažo plastičnih čolnov. Spotoma so si v trgovini nakupili šport-

Varnostni pas naj ne bo samo za okras!

Raziskave na raznih koncih sveta, ki neizpodbitno dokazujejo, da je varnostni pas pripomoček, ki prepreči smrtne in težke poškodbe v 56 do 70 odstotkih vseh nesreč, so dale pobudo, da je tudi naš svet za preventivno in vzgojo v cestnem prometu pričel z organizirano akcijo na to temo.

Le vsak peti slovenski voznik ima svoje vozilo opremljeno z varnostnim pasom

Pridružite se nam tudi vi ter zaščitite svojega sopotnika in sebe!

Statistični podatki o prometnih nesrečah v naši republici za obdobje 1970—1975 so pokazali, da pri nas vsako leto umre na cestah 550 do 600 ljudi. Ob upoštevanju tujih raziskav o varnostni učinkovitosti pasov, je svet za preventivno in vzgojo prišel do shrlijivega podatka, da bi samo v tem obdobju v Sloveniji lahko obvarovali smrtiokoli 900, hujših telesnih poškodb pa približno 20.000 ljudi, če bi bili vsi uporabljali varnostne pasove. Na podlagi vseh podatkov je republiški svet že leta 1974 sklenil izdelati program za izvedbo trajne propagandne akcije »varnostni pas«, da bi vozniki v vozila ugradili pasove, in, kar je najpomembnejše, da bi se z njimi tudi pripenjali.

V državah, ki so uzakonile privozovanje, se je število težkih poškodb in smrtnih primerov med vozniki in potniki zmanjšalo: na Švedskem za 51 odstotkov, v ZDA za 83 odstotkov, na Finskem pa kar za 88 odstotkov. Podatki več kot vzpodbudno govore v prid odločitvi, da varnostnemu pasu posvetimo vso pozornost.

V kratkem času od 20. aprila do 5. julija letos je bilo v Sloveniji 31 prometnih nesreč, v katerih je 44 voznikov izgubilo življenje, prav toliko pa je bilo ranjenih. Pri tem gre posebej omeniti, da je bil med pripetimi vozniki mrtev samo eden, huje poškodovan pa nihče. Rezultat med vozniki, ki so sicer imeli vgrajene varnostne pasove, le-ti pa so v trenutku nesreče bingljali na obešalnikih, je bil naravnost grozljiv: 16 mrtvih voznikov in 12 mrtvih sopotnikov, ranjenih pa 13 voznikov in 21 sopotnikov. Da bo podatek še bolj žalosten povejmo, da je bila večina mrtvih prav v tistih vrstah nesreč, v katerih uporaba varnostnega pasu po dosedanjih raznih raziskavah, preprečuje smrtne in drupoškodbe.

(Povzeto po MOTOREVIJI, glasilu AMZ).

ne rekvizite, saj je bil promet tega dne izredno visok.

Prepričani smo, da smo s tem uspeli, ker je to obenem tudi najboljše reklama za Elan.

Za mesečne voznice — nove fotografije

Alpetour nas obvešča, da bo treba do 15. 12. 1977 dostaviti za nove mesečne voznice nove fotografije — 4 × 6 cm.

Nove legitimacije bodo veljale 2 leti.

»VRBA '77«

VOJASKA VAJA »VRBA 77« POTRDILA OBRAMBNO PRIPRAVLJENOST IN TRDNO POVEZANOST OBCANOV Z ARMADO

Od 17. do 18. oktobra je bila na območju KS Begunje, Lesce in Begunje v radovljški občini in na območju KS Zirovnica v jeseniški občini skupna vaja enot JLA in vseh teritorialnih enot, civilne zaščite, narodne zaščite in drugih organov SLO s teh območij. »Modri« sovražnik je z oklepnicami in motoriziranimi silami napadel s smeri Zirovnice »rdeči« pa so ob množični in vsestranski podpori celotnega prebivalstva branili in končno tudi vrgli sovražnika na svoje izhodiščne položaje, potem ko so ga povsem razbili in mu prizadejali velike izgube. Namen vaje je bil preiskusiti obrambno pripravljenost in usposobljenost svetov KS, odborov za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, enot civilne zaščite, narodne zaščite in vključevanje vseh ostalih struktur SLO v najtežjih pogojih. Posebno vlogo so odigrali sami prebivalci, zlasti mladina in žene, ki so se zvesti izkušnjem in izročilom NOB svoje naloge nad pričakovanjem uspešno opravili. V slehernem naselju in ulici so se pokazale različne samoiniciativne oblike odpora, ki so presenetile celo vodstvo vaje. Družbena samozaščita,

oslanjajoč se na pomoč občanov predvsem pa mladina, je dokazala, da bo v vsakem položaju in tudi v najtežjih pogojih kos svojim nalogam. Velja zlasti pohvaliti vse sodelujoče šole in njihove učence, ki so z izjemno požrtvovalnostjo in iznajdljivostjo prispevale ogromen delež k izvajanju vseh obrambnih nalog, kljub temu da se je pouk vršil redno tudi na izrednih lokacijah.

Pohvaliti velja tudi informativno propagandni center in tajno tiskarno, ki je poskrbel za obilico letakov, lepakov, slikovnega in drugega gradiva in v dveh dneh izdal dve številki glasila Obzornik. Razen tega so v vseh sodelujočih KS pripravili samostojne mitinge, za zaključek pa še velik miting Sloge in zmage, ki se ga je udeležilo nekaj tisoč občanov in pripadnikov JLA. Za uspešno in dosledno izvajanje nalog je potrebno še posebej pohvaliti vse prebivalce in vse odbore SLO in civilne zaščite v delovnih organizacijah na območju KS Begunje med katerimi je nosila velik delež tudi tovarna Elan.

Vaja je pokazala in v praksi potrdila, da so občani na tem delu Gorenjske izredno dobro organizirani in usposobljeni za SLO. Se več, da znajo od cicibanov, pionirjev, mladincev, do vojakov in starčkov vsak po svojih močeh marsikaj storiti, kar bi zagotovo presenetilo slehernega napadalca.

R. J.

TINETU ŠVABU V slovo!

Kruta usoda mu je nenadoma, čez noč pretrgala nit življenja in ga ločila od družine, svojcev in nas sodelavcev. Tisto soboto je še poln moči in energije opravljal svojo delovno dolžnost v Elanu. V nedeljo, ko se še dan ni prebudil, je nenadoma preminul. V 26 letih skupnega dela v Elanu in to vse skozi v telovadnem orodju, kjer se je specializiral, je do prinesel k napredku podjetja velik delež, posebno še kot vodstveni delavec — delovodja in strokovnjak na svojem področju. Postal je pojem telovadnega orodja, vrstel je v delovno enoto in ji dal impulz, jo vzgajal in vodil tako kakor je bilo treba. Nje-

gova strokovnost, znajdljivost, kolegialnost, rutina in praksa so bile lastnosti, ki so dajale delavcem zaupanje vanj, v nadrejenega, ki mora biti kakor je bil on, vedno za vzor. Nihče ni znal bolje pripraviti strojev in naprav kot mojster Tina, nikomur niso stroji zapeli lepše kot njemu. In tako pripravljene jih je dajal v roke svojim delavcem. Delo je znal razporejati tako mojstrsko, da nikdar ni bilo slišati nikakršnih pripomb ali godrnjanja. Bil je tudi vedno dovzeten do vseh naprednih idej.

Vse je teklo lepo in prav, do te usodne, črne nedelje. Odšel je, za sabo pa je pustil globoko vrzel tako v podjetju, predvsem pa v družini, ki je zgubila dobrega moža in očeta, nov lep dom pa skrbnega gospodarja. Nihče ne more tako globoko občutiti boli kot žena in drobna srčeca njegovih neodrastlih otrok, ki so imeli v njem tako močno oporo.

Dragi Tina! Mnogo si nas imel prijatelj in znavec. Tudi nam je hudo, ker si nas prežgodaj, v svojem komaj 47 letu starosti zapustil, poln načrtov za bodočnost doma, kakor tudi v tovarni. V našem imenu in v imenu Tvojih sodelavcev ter celotnega kolektiva Elan se Ti zahvaljujemo za vse, kar si nam dal. Oddolžiti se ti ne moremo. Preostaja nam le še želja, da bi počival v miru v domači zemlji, v tako neposredni bližini svojega doma in Elana.

Vsem svojcem v sočustvovanju izrekamo iskrena sožalja.

Sodelavci

PRIŠLI - ODŠLI

V mesecih september in oktober so lastnost delavca pridobili naslednji delavci:

1. Jekovec Franc, priučeni rezkalec na delovnem mestu vratar v kadrovskega oddelku za določeno dobo
2. Višnar Mihael, lesni tehnik na delovnem mestu mizar II v lesnem oddelku
3. Mencinger Bogdan, KV avtomehanik na delovnem mestu brusilec II v pomožnem obratu
4. Košir Janez, KV grafik na delovnem mestu skladiščnik polizdelkov v skladišču telovadnega orodja za določeno dobo
5. Puc Borut dipl. ing. na delovnem mestu vodja predstavništva Zagreb
6. Pristov Marjan, NK delavec na delovnem mestu pomožni ključavničar v kovinskem oddelku
7. Ovsenek Franci, KV mizar na delovnem mestu mizar II v lesnem oddelku
8. Malbašič Gojko, PK zidar na delovnem mestu ročni delavec I v obratu smuči
9. Markovič Mihaela, NK delavka na delovnem mestu priučeni strojni delavec III v obratu smuči
10. Ambrožič Janko, NK delavec na delovnem mestu strojni delavec I v obratu smuči
11. Kaufman Rezka, KV šivilja na delovnem mestu prodajalec v maloprodaji Elan za določeno dobo
12. Legat Boris, NK delavec na delovnem mestu pomožni razrezovalec lesa v pripravi lesa
13. Terek Jože, NK delavec na delovnem mestu priučeni ročni delavec I v obratu smuči
14. Možina Srečko, KV kuhar na delovnem mestu lepilec I v obratu smuči
15. Bulovec Rado, KV kuhar na delovnem mestu skladiščni delavec

v skladišču gotovih izdelkov za določeno dobo

16. Deželak Breda, NK delavka na delovnem mestu prodajalec v maloprodaji Elan za določeno dobo
17. Kozjek Jelka, KV pletilja na delovnem mestu priučeni strojni delavec III v obratu smuči
18. Ambrožič Erika, KV pletilja na delovnem mestu priučeni strojni delavec III v obratu smuči
19. Lazarevič Radivoje, PK delavec na delovnem mestu sestavljalec čolnov v obratu čolnov, vrnil iz JLA
20. Vukovič Luka, PK kuhar na delovnem mestu servisni delavec v maloprodaji Elan za določeno dobo
21. Resman Jožica, NK delavka na delovnem mestu čistilka v obratu čolnov
22. Mencinger Ivanka, KV šivilja na delovnem mestu priučeni strojni delavec III v obratu smuči

Iz podjetja so v istem času odšli naslednji delavci:

1. Finžgar Rudi, KV mizar, upokojitev
2. Terglav Jožef, strojni inženir, sporazumno prenehanje
3. Korošec Milan, NK delavec, sporazumno prenehanje
4. Paunovič Božidar, NK delavec, sporazumno prenehanje
5. Gogala Valentina, NK delavka, invalidska upokojitev
6. Švab Valentin, KV kolar, umrl
7. Šmit Slavko, KV avtoklepar, odhod v JLA
8. Ambrožič Maks, KV avtomehanik, odhod v JLA
9. Aljančič Uroš, ekonomist, odhod v JLA
10. Golc Cveto, KV ključavničar, odhod v JLA
11. Macura Dušan, NK delavec, sporazumno prenehanje

Seminar in izpiti za pridobitev interne polkvalifikacije

Na osnovi samoupravnega sporazuma o sistemizaciji delovnih mest in samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih je bil v letošnjem letu v mesecu septembru in oktobru organiziran tečaj za pridobitev interne polkvalifikacije. Na tečaj je bilo vabljenih 47 delavcev, ki delajo na delovnih mestih kjer je zahtevana polkvalifikacija.

Na izpiti je 29 delavcev uspešno opravilo izpit. Trije delavci: ROT Jožefa, VRECKO Milan in STURM

Gabrijela so izpit opravili z odličnim uspehom in se jih zato tudi javno pohvali.

7 delavcev izpita niso uspešno opravili in bodo imeli popravne izpite v mesecu decembru.

Izpita se iz neopravičenih razlogov, bolniškega staleža ali porodniškega dopusta ni udeležilo 11 delavcev, ki bodo prav tako opravljali izpit v mesecu decembru.

M. Z.

ZAHVALA

ob nenadni in boleči izgubi dragega moža in očeta

ŠVAB TINA

delovodja v obratu telovadnega orodja,

se iskreno zahvaljujemo za številna izrečena sožalja in globoko sočustvanje vsem članom kolektiva. Posebno pa se zahvaljujemo gasilcem, sindikatu in upravi za izkazano pomoč v najtežjih trenutkih ter sodelavcem v telovadnem orodju in drugim za vence in denarno pomoč ter številni obisk in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoča žena Marta z otroci

ZAHVALA

ob smrti drage mame

IDE LEGAT

se lepo zahvaljujem vsem za sožalja, obisk in udeležbo na pogrebu. Najozjim sodelavcem pa še posebej za vence.

Zalujoči sin Janez Legat

ZAHVALA

ob težki izgubi dragega očeta

VINKA LARISI

se iskreno zahvaljujem za izrečena sožalja in cvetje od najozjih sodelavcev.

Zalujoča hči Marija Vavpotič

Pravilno živeti — pomeni ostati dolgo mlad in vitalen

Najpogostejši vzrok obolenja žil in srca je poapnenje ali arterioskleroza. Poapnenje žil ima vsak človek. Začne se pri dojenčku in počasi narasča do 40 leta. Med 40—50 letom je ožilje še posebno občutljivo za to bolezen, od 60 zopet manj. To je bolezen, ki prizadene vse arterije (žile, ki prinašajo v krvi hranljive snovi in kisik po telesu).

Zdrave arterije so prožne, njihova notranjost je popolnoma gladka. Pri arteriosklerozi njih stena zatrdi, zadebeli, notranjost ni več gladka in svetlina se zoži. Organi, ki so za življenje neobhodno potrebni (srce, ledvice, možgani), po takih zoženih žilah ne dobe dovolj krvi in z njo tudi ne dovolj kisika. Njihovo delovanje oslabi. Pri arteriosklerozi se začne v steni žile nabirati maščobe in njim podobne snovi, posebno holesterol. Notranja obloga žile počni, nastane čir, imenovan ateros. Notranjost žile je lahko kar posejana z ateromi. V njih se začne odlagati kalcij, žila poapni in zatrdi. Zatrditev s tujko imenujemo skleroza, ker pa se to dogaja na arterijah, govorimo o arteriosklerozi. To je dolgotrajen proces, ki delno zoži večje in manjše arterije v določenem organu. Ko notranjost žile ni več gladka, nastopi nevarnost, da se kri začne strjevati in da kak krvni strdek popolnoma zamaši prehod. Pravimo, da je nastala tromboza. Tisti del, ki ga je ta arterija prehranjevala, bo odmrl — imenujemo ga infarkt. Poznamo infarkt na srcu, v pljučih, možganih in drugih organih. Če nastane v možganih, govorimo o možganski kapi, če nastane v srcu in bolnik umre, pravimo, da ga je zadela srčna kap. O gangreni govorimo, če se zamaši arterija, ki prehranjuje nogo in le ta začne odmirati (še posebno pogosto pri kadilcih).

Kako hitro bo pri kom napredovala arterioskleroza, je odvisno od podedovanega ustroja ožilja. Drugi pomemben faktor je prehrana. Nevarna je hrana, ki vsebuje trde maščobe, t. j. svinjska mast, loj, surovo maslo, tudi rastlinske maščobe (margarina). Primerna so rastlinska olja, olivno je celo zdravilo. Veliko za skleroza nevarnih maščob (HOLESTEROLA) vsebuje jajčni rumenjak, smetana, drobovina, posebno možgani. Kalorično bogata in nepravilno sestavljena hrana (velike količine kruha, krompirja, sladkorja) pa ne vpliva samo na višino holesterola v krvi. Taka hrana vodi tudi do pretirane telesne teže. Debelost povečuje možnost za nastanek arterioskleroze.

REŠITEV NAGRADNE ELANOVE KRIZANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

VODORAVNO: 1. Križaj, 5. Iestev, 9. penat, 11. štor, 13. ZAR, 14. mrož, 15. Rom, 17. ada, 18. es, 20. kolajna, 21. tj., 22. kot, 24. moa, 25. Lewis Morgan, 26. OZD, 27. hip, 29. da, 30. sončnik, 32. ko, 33. pir, 34. dok, 36. Elan, 37. one, 39. tlak, 40. irada, 42. antenna, 43. ocepok.

NAVPIČNO: 1. košček, 2. Igor, 3. A(sociated) P(ress), 4. jez, 5. lar, 6. et, 7. tara, 8. vožnja, 10. Naša smučina, 12. rok, 14. MDA, 16. monitor, 17. anerooid, 19. solza, 21. tonik, 23. Ted, 24. mah, 26. odveza, 28. poskok, 30. sin, 31. Kot, 33. past, 35. klop, 37. Ora, 38. Edo, 40. in, 41. Ac.

I. nagrado 30,00 din dobi URH JOZA

Način življenja je pomemben faktor pri napredovanju poapnenja žil.

Ob pomanjkanju telesnega gibanja telo ne porabi vse zaužite hrane. Predela jo v maščobe, ki se odlagajo v podkožju pa tudi v steni žil. Današnje življenje je polno poklicnih skrbi, boja za obstanek, prizadevanj za čim boljši položaj v družbi, vse polno je uničujočega tempa. Sodoben človek pozablja na pravila zdravega življenja, primanjkuje mu zadostnega počitka. Izredno škodljivo je kajenje. Kadilci še enkrat pogosteje obolevajo za srčnim infarktom kot nekadilci. Naloga vsakega je da se vsem kvarnim vplivom postavi po robu in tako skrbi za ohranitev svojega zdravja. Dosti gibanja po svežem zraku, sprehodi, tudi več urni po gozdu so zelo priporočljivi. Važen je zadosten vsakdanji počitek. Še vedno velja pravilo dnevno 8 ur spanja, 8 ur dela in 8 ur za hrano, higieno, zabavo, razne konjičke. Zadosti dolgo spanje, zlasti še spanje pred polnočjo, je važen moment pri preprečevanju arterioskleroze.

Bolj, ko ima kdo žile poapnene, tem »starejši« je.

Skrb za azdravje je morala dolžnost vsakega izmed nas, dolgujemo jo svojim najbližjim, svoji družini, prijateljem pa tudi skupnosti (besede znanega nemškega kardiologa).

Tea Andrič

Literatura:

Povzeto po brošuri, izdani ob svetovnem dnevu zdravja »Vaše srce — Vaše zdravje«

Skakalci — reprezentantje v ELANU

Pisali smo že, da nas bodo poleg tekačev in alincev obiskali tudi naši najboljši skakalci, ko se vrnejo s treninga na Češkem.

Prišli so 14. oktobra dopoldan. Naj jih naštejemo: Velikonja Stanko, Križaj Marjan, Kajzar Andrej, Mlakar Marko, Zupan Ivo, Bogataj Zdravko in Bantan Borut, pod vodstvom trenerja Tomin Andreja in v spremstvu podpredsednika Smučarske zveze Slovenije, generala tov. Jožeta Sviglja, tehničnega sekretarja zveze tov. Miloša Rutarja, predsednika komisije za skoke tov. Janeza Goriška, člana komisije za skoke tov. Vrhunc Vilija in trenerja smučarskega kluba »Ilirija« iz Ljubljane, tov. Mirana Horvata.

Na skupnem posvetu s predstavniki podjetja so izmenjali mnenja o sodelovanju in si na kraju tudi ogledali proizvodnjo smuč.

Občinsko sindikalno prvenstvo v odbojki brez ekip Elana

V soboto, 15. oktobra 1977, je bilo v telovadnici osnovne šole A. T. Linhartarja in TVD Partizana v Radovljici občinsko sindikalno prvenstvo v odbojki za moške in ženske ekipe. Tokrat brez Elanovih tekmovalcev, ki se jih je zbralo premalo za eno ekipo. Kljub požrtvovalnosti peterice, da bi v času ene ure našla šesta igralca, smo na koncu lahko so-

delovali le kot gledalci in se čudili kako v tako veliki in po vrhu še športni tovarni ni mogoče dobiti sesterice odbojkarjev. Kako lahko Vezanine z Bleda sodelujejo v moški in ženski konkurenci s po dvema ekipama. Ali je tu vprašanje zainteresiranosti posameznikov, ali pa organiziranosti celotnega športnega društva ELAN, posebno še odbojkaške sekcije, je sedaj prepozno razmišljati. Lahko pa nam je to velik opomin za vnaprej (čeprav jih je bilo že veliko — spomnimo se letošnje Lesariade) in tema za prvi sestanek vodij SSD ELANA posebej odbojkaške sekcije. Nam vsem pa

naj ne bo to samo tema, ampak tudi naloga, katere rezultati se morajo pokazati v najkrajšem času. Ob tem naj napišem, da bi bila ta napaka lahko usodna za doseganje Elanovega prvega mesta v občinskih sindikalnih športnih igrah za leto 1977. Pred odbojko in streljanjem smo vodili za 210 točk, zdaj pred zadnjo disciplino pa je razlika samo še 94 točk. Vrstni red pred zadnjo disciplino (kegljanje):

1. ELAN Begunje	937 točk
2. VEZENINE Bled	843 točk
3. VERIGA Lesce	756 točk
4. ISKRA Otoče	700 točk
5. LIP Bled	508 točk

Strelci četrti — strelke tretje

Teden dni po odbojki je bilo v Podnartu v kulturnem domu občinsko sindikalno prvenstvo v streljanju z račno puško za leto 1977. Tekmovanja se je udeležilo 152 tekmovalcev iz 30 OOS (21 iz Elana). Rezultati so bili nepričakovani ne samo v posamezni konkurenci, kjer ni bilo niti enega Elanovca med prvimi desetimi, ampak je prišlo tudi do velikega preseženja pri ekipah, saj se je prvič ženska ekipa bolje uvrstila od moške. Glede števila tekmovalcev smo bili lahko zadovoljni, nikakor pa ne z rezultati. Kot velikokrat prej smo tudi tokrat ugotovili, da brez treningov ni dobrih rezultatov, kako pa bo vnaprej se pa še nič ne ve. Upajmo, da se bomo do naslednjega večjega tekmovanja vsaj malo poboljšali.

Zenske ekipo:

1. Kemična tovarna Podnart	385 krogov
2. Vezanine Bled	372 krogov
3. ELAN Begunje	305 krogov

Ekipno moški:

1. Veriga Lesce	795 krogov
2. LIP Bled	767 krogov
3. Iskra Otoče	764 krogov
4. ELAN Begunje	751 krogov

Ekipno skupaj:

1. KOOS Vezanine Bled	104 točke
2. OOS Kemična tovarna Podnart	79 točk
3. KOOS Veriga Lesce	59 točk
4. KOOS ELAN Begunje	58 točk

Referendum uspel!

